

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prečeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrto leta K 1.—. Za vsa druge države in Ameriko K 5'60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inzerate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštne proste. — Inzerati: štiritopna petit-vrsta za enkrat 12 vin za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inzerati po dogovoru. Inzerati v tekstu, poslani in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavi: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Edvard VII., sir Edvard Grey, Aleksander Izvolsky.

II.

Sir Edvard Grey.

Z letom 1905. stopi na plan sir Edvard Grey. Kar se ni docela posrečilo kralju Edvardu VII., to je dovršil Grey, ki je od 11. decembra 1905. vodja zunanjega ministrstva na Angleškem. Edvard Grey je iz diplomatske rodbine, ki je dala Angleški že marsikaterega državnika. Tako je bil njegov stari oče večkrat minister notranjih zadev, osobito pod lordom Russellom in Palmerstonom. Rojen l. 1862. si je moral po dokončanih studijah na vseučilišču v Oxfordu, služiti svoj kruh kot zasebni tajnik. Ko je stopil kasneje v politično življenje, je hitro napredoval. L. 1884. je postal tajnik kancelarja državnih zakladnic Childersa in l. 1885. je bil izvoljen v angleški parlament, kjer je kmalu prišel do velike veljave. Baval se je večinoma z zunanjo politiko in bil v letih 1892.—1895. podtajnik v zunanjem ministrstvu pod Gladstonom in Roseberyjem. Grey je izza Palmerstona prvi državni tajnik zunanjih zadev, ki je tudi član parlamenta. Doslej se je na to važno mesto imenovalo vedno člana gospodke zbornice. V decembru l. 1905. je vstopil kot minister zunanjih zadev v kabinet Campbell Bannerman. Skoro že 10 let minister se ni niti najmanj izrazil. To pa predvsem raditega, ker se ne udeležuje notranje politike in ž njo združiti bojov. Pripadnik je liberalne stranke, a ravnotako bi bil tudi lahko konservativec. Ko bi danes nastopila kaka prememba v ministrstvu, bi sigurno ostal Grey zunanji minister. Grey je imperijalist, ne morda na ta način kot je bil n. pr. Chamberlein, nego v splošnem naziranju, da se ima angleško svetovno gospodstvo vzdržati na vsak način. Angleškega ljudstva ne smatra samo za poklicano nego tudi za izvoljeno ljudstvo. Ta nazor je zanj vera, dogma in tradicija. Grey ne pozna Nemčije, niti Avstrije, niti ne govori francoski, niti ruski, Anglež je in nič drugega kot Anglež. Da bi se ne bojeval za to, kar je stvarno pravilno, mu ne more nihče očitati. Gre se mu vedno le za sredstva in za politično taktiko. Raz to stališče je videl v Nemčiji in njenih zaveznikih najnevarnejše nasprotnike. Smatral je za potrebno, da se jih uniči na vsak način, kakor prej Spanko, Holandsko in Francijo. Grey je to nekdan sam povedal in sicer v kaj enostavni obliki, a vendar tako prešerno, da se lahko smatrajo te besede kot klasičen dokument njegovega sovražstva do Nemčije. Rekel je namreč, da je Angleška pripravljena živeti v miru z vsemi sosedi brez zavisti in ljubosumnosti, a pripustiti ne more nikdar, da bi prevzela kaka druga država politično in vojaško nadvlado. Tako nam je konečni smoter sedanje vojne popolnoma jasen, kakor je tudi jasno, da se je stremljenju angleškega državnika mogoče upreti le s silo.

Kakor večina angleških državnikov tudi Grey ni ravno ženij, a odločnost njegove politične taktike nima primere. V tem pogledu je znamenitejši kakor Pitt, Russell, Palmelston in Lansdowne. Zato pa tudi ni nikdar prijatelj ali sovražnik a vsa njegova politična osebnost izpuhteva leden mraz, ki bi se obrnil proti vsakemu, ki bi se dotaknil angleške nadvlade. S Francijo ali celo Rusijo ga ne veže ničesar. To vse so mu le šahove figure na igralni deski angleških interesov. Zatorej ni čuda, da je vzel vodstvo v svoje roke in da so nervozni francoski politiki kakor tudi ruski diplomati izgubili vsako politično merilo. Tako je nadaljeval Grey politiko kralja Edvarda VII. v še širšem obsegu. Občutiti je bilo to osobito leta 1907. (dogovor z Rusijo), l. 1908. (angleška intervencija v Macedoniji), l. 1911. (vojna nevarnost z Nemčijo), l. 1913. (preprečitev svetovne vojne z ozirom na angleške interese) in v l. 1914 ter 1915 smo imeli skoro vsak dan priliko opazovati, kako

izključno določa le Edvard Grey politiko naših sovražnikov. Nesporo leži v politiki tega državnika nekaj velikanskega, a vzlic temu tudi njega ne moremo imenovati velikega državnika, niti po njegovem končnem smotru, niti po njegovi metodi. Velikega državnika ne moremo imenovati moč, ki iz osebnega nasprotstva zgradi cel sistem in ki se poslužuje metode, da utaji lastnemu parlamentu zvezne dolžnosti, obenem pa pospešuje predpriprave treh generalnih štabov, moža, ki se je hlinil prijatelja a je že vnaprej računai s kršenjem nevtralnosti (Belgija). Pri taki metodi je izključen vsak diplomatski sporazum in sedaj bo orožje odločilo, ako ne bo morda nekdan ves angleški narod preklinjal ime sir Edvard Greya.

Svetovna vojna.

Avstrijsko-ruska vojna.

Cesar vojnemu ministru.

Cesar je izdal na vojnega ministra, viteza Kroatina, to-le lastnoročno pismo: „Mobilizacija in pohod armad je stavil največje zahteve na zvestobo, samostojno delovanje in delavnost vojaških in železniških oblasti in njih izvršilne organe od najvišjega uradnika do zadnjega železniškega delavca, kar pa so izpopolnili popolnoma brezhibno. Tudi med vojno so kazale vse železnice in paroplovna podjetja monarhije večje delovanje, ki je zahtevalo vse sile. Opetovano se je izkazalo železniško osebje in moštvo ladij hrabro in hladnokrvno v sovražnem ognju. Z veseljem to priznavam in izrekam vsem za sijajno delovanje železnic in paroplovnih podjetij. Svojo zahvalo in Svoje popolno priznanje. Naročam Vam, da odredite razglasitev tega Mojega priznanja.

Dunaj, 12. januarja 1915.

Franc Josip s. r.“

Vpoklicanje črnovojnikov na Ogrskem.

Vsled naredbe ogrskega domobranskega ministrstva z dne 10. januarja 1915 bodo v aktivno službovanje vpoklicani oni v letih 1875., 1876., 1877., 1878., 1879., 1880. in 1881. rojeni in eventualno mlajši vojaško neoboroženi, črnovojniški dolžnosti podvrženi in ogrski državljani razreda A, ki so služili pri skupni armadi, pri honvedu katerekoli orožne stroke ali pri orožništvu in se nahajajo iz kateregakoli vzroka še v neaktivnem meščanskem razmerju, na primer kot prekoštevnik, bolniki ali taki, ki so bili radi nesposobnosti za službo poslani na dopust, končno vsi oni, ki imajo vojaške namembnice, ne glede na določila, zabeležena v tej namembnici.

Imenovani črnovojniki se naj prijavijo za nabor — vsak letnik v svojem bivališču in sicer letniki 1881., 1880. in 1879. dne 21. januarja, letnika 1878. in 1877. dne 22. januarja in letnika 1876. in 1875. dne 23. januarja.

Ni treba slediti temu pozivu onim, ki so za nedoločen čas oproščeni črnovojniškega službovanja, in tisti, ki so bili superabitirani in torej spadajo v razred B črne vojske.

Rekvizicija žita na Ogrskem.

Uradni list priobčuje ministrsko odredbo, glasom katere je vsakdo dolžan, na zahtevo upravnih oblasti prepustiti v to svrhu ustanovljenim gospodarskim odsekom od svoje zaloge pšenice, rži, ječmena in ovsa toliko proti plačilu v denarju, kolikor spozna komisija, da presega potrebo za njegovo domačo in gospodarsko preskrbo. Rekvizicije se udeleži tudi zaupnik poljedelskega ministrstva. Vzrok za to odredbo je bil, da za nekatere civilne in vojaške bolnišnice ni bilo dobiti moke.

Topovski boj ob Dunajcu.

Dočim se je na fronti v ruski Poljski samo mestoma začel ogenj topov in strelnih pušk se je vršil včeraj ob Dunajcu ljut topovski boj. Zlasti naša težka artilerija je učinkovala. Razstrelila je v pepel veliko sovražnikovo skladišče in prisilila z nekaj streli sovražno težko artilerijo, ki je bila več dni sem dobro nameščena, da je morala obmolkniti.

V Karpatih vlada mir. Naraščajoč mraz vpliva na bojno aktivnost.

Boji v Galiciji in na Poljskem.

Že dva dni trajajo bitke ob dolenjem toku Dunajca med izlivom reke in Tarnovom ter potem naprej do Gorlic. V splošnem je to boj artilerij, ki divja na tem bojišču. Od izida teh bojov je odvisno, kako se bo položaj v Galiciji in na Poljskem nadalje razvil.

Tudi s severnega Poljskega ni poročati ničesar bistvenega. Boji so se tu, kakor sploh na celi fronti, vsled izredno slabega vremena ustavili.

Pri Zakliczynu so se Rusi umaknili.

Na višinah, vzhodno od Zakliczyna, je naša artilerija s koncentričnim ognjem prisilila Ruse, da so zapustili nekaj sprednjih strelskih jarkov. Umikajoča kretnja je pri sovražniku prešla tudi na druge dele njegove fronte, tako da je končno sovražnik v razdalji 6 kilometrov izpraznil svojo sprednjo postojanko in se umaknil v učinkovitem ognju naše artilerije in strojnih pušk v neredu na bližnjo višinsko črto, pri čemer je pustil v svoji prejšnji poziciji mnogo pušk in municije.

Odbit ruski napad pri Jakobenyju v južni Bukovini.

V Poljski in zapadni Galiciji artilerijski boji. V Karpatih se ni ničesar prigodilo. Iz nekaterih krajev znova poročajo, da je padel močan sneg.

Pri Jakobenyju v južni Bukovini smo s težkimi izgubami za sovražnika odbili ruski sunek. Na južnem bojišču je položaj neizpremenjen.

Nemško-francoska vojna.

Za Nemce zmagoviti boji pri Soissonu.

Nemški glavni stan poroča: Pred Westende se je pojavilo nekaj torpedovk in manjših ladij, ki so se približale obrežju do prilično 14 km. Naše čete so zavrnile francoske napade ob obeh straneh Notre Dame de Lorette, severnozahodno od Arrasa. Izgubili smo streljski jarek, ki smo ga pred osmimi dnevi pri Ecurie, severno od Arrasa, iztrgali sovražniku, in ki so ga zasedli deli neke naše stotnije. Boji na tem mestu se zopet vrše.

Severno in severovzhodno od Soissona smo severni breg reke Aisne definitivno očistili Francozov.

Nemške čete so v neprestanih napadih zavzele te-le vasi: Buffies, Crouy, Bucy le Long, Missy in pristavi Vauxrot in Verrerie.

Naš plen iz trodnevni bojov severno od Soissona znaša sedaj okroglo 5200 vjetnikov, 14 topov, 6 strojnih pušk in več samokresnih topov. Francozi so imeli težke izgube. Na bojišču smo našli 4000 do 5000 mrtvih Francozov. Umikanje južno od reke Aisne se je vršilo pod ognjem naših težkih baterij.

Sovražni napadi severno od Verduna pri Consenvoye so se ponesrečili. Več sunkov proti našim postojankam pri Allyju, jugovzhodno od St. Mihiela, smo odbili s težkimi izgubami za sovražnika s protinapadi. Ti sunki so mestoma dospeli do naših sprednjih jarkov.

V zadnjem sunku so naše čete osvojile sovražne pozicije, ki smo jih pa po zopetni izgraditvi naših lastnih postojank ponoči zopet zapustili prostovoljno in brez boja.

Naše čete so odbile neznaten napad pri Mesnilu severno od Saint Dix. V ostalem so se v Vogezih vršili samo artilerijski boji.

Artilerijski boji na Francoskem.

V Flandriji so na obeh straneh samo artilerijski boji.

Pri Blangyju so Nemci razstrelili veliko tovarniško poslopje ter zajeli vojne vjetnike. Z ostale fronte ni poročati ničesar pomenljivega razen to, da so se vršili artilerijski boji z menjajočo se silo in da so se nadaljevale borbe saperjev in minerv.

Odbiti francoski napadi pri Arrasu.

V okolici Nieuporta so se vršili samo artilerijski boji.

Sovražne napade na postojanke severnozapadno od Arrasa so Nemci odbili.

V protinapadu so osvojile nemške čete 2 strelska jarka in vjele njiju posadko.

Pristavo La Boisselle severovzhodno od Alberta so popolnoma razrušili in jo očistili Francozov.

Severovzhodno od Soissona je vladal mir. Število v zadnjih bojih osvojenih francoskih topov se je zvišalo na 35.

Napad na Ailly jugovzhodno od Saint Mihiela se je razbil v svojem razvoju ob nemškem ognju.

Boji pri Nieuportu.

Pri La Boisselle, severovzhodno od Alberta, so nemške čete v bajonetnem napadu prepodile Francoze, ki so se zopet nastanili na pokopališču in v pristavi in jugozapadno od tu, ter vjele 3 častnike in 100 mož.

V Argonskem lesu so zavzeli več francoskih strelskih jarkov ter skoro popolnoma uničili francoske posadke.

Francoski napad na nemške pozicije, severozapadno od Ponta Mousson, je došel na višini, 2 kilometrov južno od Vilceja, do naše postojanke; boj še traja.

V Vogezih in v gorenji Alzaciji vlada močan snežni metež in megla, ki zavira bojne operacije.

Nemško-angleška vojna.

Angleške navidezne bojne ladje.

Nemški listi prinašajo iz Amerike vest, da je angleška admiraliteta v zadnjem času nakupila nad sto starejših parnikov, ki jih je natovorila s kamnom in cementom ter z večidel lesenimi deli izpremenila tako, da so parniki videti kakor vojne ladje. Pobarvani so parniki kakor prave vojne ladje in tudi veliki topovi so iz lesa. Zatrjuje se, da teh parnikov že iz prav majhne razdalje ni razločiti od pravih vojnih ladij. Kaj nameravajo Angleži s tem, seveda ni znano. Najbrže pa hočejo, Angleži s temi parniki blokirati za Nemčijo važna пристanišča in morske poti. Zatrjuje se tudi, da hočejo te parnike ob bel. obali postaviti, oz. jih hočejo poslati Angleži skozi danske vode proti Kielu. Tudi to je verjetno, da hočejo ti parniki obrniti na sebe pozornost podmorskih čolnov ter tako ščititi prave vojne ladje pred njenimi napadi.

Posvetovanje o vojni v Londonu.

V Londonu se je vršilo te dni veliko posvetovanje o vojni, ki je trajalo več kot pet ur. Udeležili so se ga: lord Kitchener, lord admiralitete Fischer, admiral, Wilson, lord Asquith, sir Edvard Grey, minister za indijske zadeve ter veliko število generalov in admiralov. Predmet in rezultati posvetovanja so seveda ostali tajni.

Napadi na Tango v Nemški vzhodni Afriki.

„Daily Telegraph“ priobčuje poročilo o napadu na Tango v Nemški vzhodni Afriki. Angleški voj. obstoječ iz britskih in indijskih čet, je koncem oktobra odšel iz Bombaya ter došel čez Mombasso 2. novembra na vse zgodaj pred Tango. Vsa pehota je bila 4. novembra ob devetih zjutraj na kopnem. Splošno prodiranje je bilo prekinjeno, toda čeprav je mesto oddaljeno le dve milj, so prišli Briti še le po poltretji uri v ogenj. Vsled gostih nasadov je bilo nemogoče videti dalj nego sto jardov. Ker so bili topovi nepotrebni, so jih pustili na krovu transportnih ladij v zunanem pristanišču in so z njimi streljali le na vidne cilje. Naše čete so prišle ob pol štirih v ogenj pušk in strojnih pušk. Grenadiri so prišli v nekem grmovju v oster ogenj, vendar pa so obdržali svojo pozicijo. „Royal-North-Lancashire-polk“ in „Kashmer Rifles“ so počasi prodirali in so vdrli v Tango, kjer so držali zasedene zunanje meje hiš navzlic ostremu ognju iz hiš, ki so imele strelne line in ki so bile za obrambo dobro pripravljene. Nemogoče je bilo spričo gostega grmovja pritegniti okrepitve, ker so bili polki razstreseni. Britske čete so se vsled tega umaknile, ko je napočila noč, nemoteno v utrjeno pozicijo, kake četrt milje vzadaj, kjer je bilo mogoče, doseči obalo ter se zopet vkrcati. Nemci so imeli 2000 do 3000 mož evropskih čet, dočim so bili naši 14

dni na morju. Napad se je vršil na težavnem ozemlju. Vsaka v grmovju skrita hiša je bila pripravljena za obrambo.

Nemško-ruska vojna.

Odbiti ruski napadi.

Vreme je zelo neugodno. V vzhodni Prusiji ni ničesar novega.

Pri Radzanowu, Biezunu in Sierpcu so bili Rusi s težkimi izgubami potisnjeni nazaj. Pri tem so Nemci vjeli več Rusov.

Zapadno od Visle in vzhodno od Pilice je položaj neizpremenjen.

Veliki dogodki pred Varšavo.

Korespondent „Daily Telegrapha“ poroča iz Varšave: Vsak dan prihajajo ogromne ruske čete in se koncentrirajo v Varšavi. Tekom 10 dni se bodo tu doigrali veliki dogodki.

Nova ruska ofenziva v Vzhodni Prusiji.

„Frankfurter Zeitung“ javlja: „Daily Telegraph“ poroča iz Petrograda: Rusi so pričeli z važnimi operacijami proti Vzhodni Prusiji, kamor se valijo v 150 km široki fronti tri ruske armade. To dokazuje, da so Rusi glede Varšave popolnoma mirni.

Turška proti tripelententi.

Vhod turške armade v Tabris.

Od mohamedanskega prebivalstva pozdravljene so vkorakale turške čete v Tabris. Armensko prebivalstvo je zbežalo. Več kakor 60.000 Armenov je prispelo v Kavkazijo. Banke v Tabrisu so zaprte. Rusi so vzeli pri odhodu 20 odličnih Perzijcev kot tale seboj.

Potopljeni francoski podmorski čoln „Saphir“.

Glavni stan objavlja posameznosti o francoskem podmorskem čolnu „Saphir“, ki se je 15. t. m. pred vhomom v Dardanele potopil. Podmorski čoln, ki se je neopažen hotel približati vходу v Dardanele, je zadel ob mino ter se potopil. Trud naših motornih čolnov, rešiti še živečo moštvo je plemenit odgovor na nečloveško postopanje naših sovražnikov.

Prodiranje turške armade proti Sueškemu prekopu.

Južno od Jeruzalema je zbranih 30.000 mož turške armade. Glavna turška sila je koncentrirana v El Aris. Turške čete, ki prodirajo na sinajskem polotoku, so zasedle mesto Tor. Ni izključeno, da prispe glavna turška sila že sredi februarja ob Sueški prekop.

* * *

Naša južna armada.

Čete naše južne armade so se zopet popolnoma odpočile ter so dobile primerna ojačenja. Pričakujejo obnovev operacij. Dosedaj so se vršile le manjše praske med predstražami. Srbi niso poskusili nikake večje operacijske akcije, nekatere od Črnogorcev izvršene sunke proti Bjelici smo z lahkoto odbili. Razpoloženje med prebivalstvom v Bosni in Hercegovini je dobro, v deželi vlada mir in red.

Italijanska ladja zadela ob avstrijsko mino in se potopila.

Italijanski parnik „Varese“ je zapeljal na poti iz Siaksa v Benetke pri Pulju dne 18. januarja opoldne v megli in slabem vremenu direktno med mine, zadel ob eno mino in se potopil. Od moštva so enega moža rešili in truplo enega so potegnili iz vode. Kraj, kjer se je zgodila nesreča, je več čolnov do noči brezuspešno preiskavalo če bi morda še našli nadaljne ponesrečence.

Japonski častniki za Anglijo.

Japonska je posodila Angliji 200 svojih najboljših inštrukcijskih častnikov, ki bodo vežbali nove angleške čete.

DNEVNE VESTI.

Vpoklic črnovojnikov. Dne 20. t. m. zjutraj je oblast dala nabiti ta-le razglas: Vsi črnovojni zavezanci rojstvenih letnikov 1878, 1879, 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885 in 1886, ki so bili na prebiranju v času od 16. dne novembra do 31. dne decembra 1914. l. ali pozneje do spodaj določenih rokov za odhod v službovanje spoznani, da so sposobni za črnovojno službo z orožjem, morajo odriniti v službovanje ako se niso že pritegnili na službo z orožjem ali niso bili iz ozirov javne službe ali javnega interesa oproščeni te službe na določen ali nedoločen čas, in morajo torej priti k c. in kr. dolžninemu okrajnemu poveljstvu, oziroma k c. kr. deželnobrambovskemu dopolnilnemu okrajnemu

poveljstvu, ki je oznamenjeno v njihovi črnovojni izkaznici, in sicer: Avstrijski državljani: rojstvenih letnikov 1884, 1885 in 1886 l. dne februarja 1915. l.; rojstvenih letnikov 1878, 1879, 1880, 1881, 1882 in 1883 15. dne februarja 1915. l. Tisti, ki bodo spoznani za sposobne na dodatnem prebiranju po prej imenovanih rokih za odhod na službovanje, morajo v 48 urah potem, ko so bili odbrani, odriniti v službovanje. Za tiste črnovojne zavezance rojstvenih letnikov 1878 do vstevši 1886, ki morajo zaradi začasne obolevosti šele v poznejšem nego zanje po gorenjih določenih nastavljenem roku odriniti v službovanje, velja za to določeni rok, ki ga je posneti iz črnovojne izkaznice, za čas, ob katerem je odriniti k zgoraj omenjenemu poveljstvu.

Zahvala c. kr. črnovojniškega okrajnega poveljstva št. 27 v Ljubljani. Da se je božičnica, prirejena četam in oddelkom, ki so podrejeni podpisanemu poveljstvu, tako častno završila in da je bil vsak vojak s primeroma bogatimi in primernimi darovi obdarovan, se imamo zahvaliti podpori in sodelovanju slavnih oblasti in korporacij, pa tudi darežljivosti domoljubnih društev in krožkov. Izmed ravnokar imenovanih naj omenimo sosebno sledeče: c. kr. dež. predsedništvo, slavni kranjski deželni odbor, slavni mestni magistrat, slavno kranjsko hranilnico, cenj. komiteje dam v Kranju in Trzinu, cenj. komitej dam nemškega „Kaziva“ v Ljubljani, slavno „Krščansko socijalno zvezo v Ljubljani“, pa tudi cenjeni komitej za oskrbo ranjencev v Ljubljani pod patronanco ljubljanskih dam. Vsem imenovanim izrekamo tem potem najpristrčnejo zahvalo. C. kr. črnovojniško okrajno poveljstvo št. 27 v Ljubljani. — Poveljnik: Napoleon, stotnik.

Vsem županstvom se naroča, da v ondotni občini brvajočim pekomo potom okrožnice kar najodločnejše zabiči, da se pri obrtniškem izdelovanju kruha ne sme uporabljati v § 1 točka 1 in 2 min. naredbe z dne 28. novembra 1914 št. 324 drž. zak. navedenih vrst pšenčne moke, namreč fine moke za peko (dosedanja moka št. 0) ter moke za kuho in da se bode vsak tozadevni prestopnik najstrožje kaznoval. Pri tej priliki naj se jih tudi poudči, da se kot sipna moka za oproščenje testa tudi že sedaj lahko rabi krumpirjeva in riževa skrobna moka.

Tečaj za izurjenje psov za sanitetno službo na Dunaju. Na Dunaju se bo vršil pod poveljstvom c. in kr. garnizijske bolnice št. 2 na Dunaju in pod vodstvom avst.-ogrškega društva lastnikov policijskih in vojnih psov na Dunaju VII. Kirchengasse št. 41 tečaj za izurjenje psov za sanitetno službo v vojni. K tečaju se bodo pripustili samo psi priznanih policijsko-pasjih pasm, to so: Airedalerijerji, nemški ovčarski psi, Dobermann — pinči ali psi pasme Rotweiler. Kot vodje psov za sanitetno službo se bodo sprejemali moški — tudi taki, ki so podvrženi vojaški službeni dolžnosti ali ki so že odrinili v vojaško službovanje od 18. leta navzgor, ki imajo potrebno telesno sposobnost in ki se ne nahajajo v vojni. Vodje psov za sanitetno službo dobe, ako niso vojaški službeni dolžnosti podvrženi, plačo dnevnih K 5; razun tega se bo plačevala za prehranjenje psov za vsacga pristojbina 40 h na dan. Obleko in opremo dobe vsi vodje pri c. in kr. garnizijski bolnici št. 2 na Dunaju; za nastanjenje moštva in psov bo skrbelo vojaško poveljstvo na Dunaju. Prijave vodji in psov sprejema zgoraj navedeno društvo. Pripomni se, da se bode pri sprejemanju prijav vodji oziralo v prvi vrsti na take osebe, ki zamorejo enega dresiranega ali za dresuro sposobnega policijskega psa seboj pripeljati. Vsled ukaza c. kr. deželnega predsedništva z dne 17. januarja 1915 št. 296/Mob. se naroča objaviti in ga naznaniti tudi sicer prizadetim krogom.

Poljudna navodila za merjenje lesa je naslov XIV. zvezku „Kmetijske knjižnice“, ki ga je spisal c. kr. gozdarski komisar g. Anton Šivic v Ljubljani in ga je ravnokar izdala v svoji založbi c. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani. O malokateri prodaji je kmet tako malo poučen kakor o prodaji lesa: zato je največkrat izročen na milost in nemilost lesotrzcev. Tisti, ki trpi vsled teh razmer škodo, je kmet in tisti, ki od njegove škode bogati, je lesotrtec. Skrajni čas je bil, da je izšla poljudno spisana knjiga o merjenju lesa, ki kmetu razodeva „skrivnosti“ lesne kupčije, ki mu bo torej navodilo kako naj se ravna pri prodaji gozdov ali lesa, da bi iztržil toliko, kolikor mu gre po vrednosti njegove lastnine. Pri nas je posebno važna prodaja lesa na Laško, kjer računajo še vedno po starih laških merah in v tem se naš kmet prav nič ne spozna. Zato je tolikokrat varan in posebna prednost gori imenovane nove knjige je, da poučuje v tabelah razmerje med našimi in v trgovini še vedno običajnimi starimi laškimi merami. Vrhutega vsebuje knjiga vsa potrebna izračunjenja za stoječ in raznovrsten posekan in rezan les. Kdor hoče ceniti in prodajati svoj gozd ali prodajati posekan ali obrezan les, najde v tej knjigi vse potrebne podatke in če noče biti varan, naj kupi to knjigo, kajti mali izdatek za knjigo se mu bogato povrne pri kupčiji, ker spozna na podlagi tega poljudnega navodila vrednost svojega gozdnega pridelka, da mu ne bo treba več verjeti le besedam kakega prebrisa-

nega lesotrzca, ki se hoče okoristiti s kmetovo nevednostjo. Pri vsaki kupčiji dandanes le tisti najbolj uspeva, ki se o njej najbolj spozna. Knjiga „Poljudno navodile za merjenje lesa“ stane pri c. kr. kmetijski družbi kranjski v Ljubljani za družbene ude s poštino vred. nevezana K 1'50 in vezana K 2—, za vse druge in v knjigotržtvu pa stane nevezana K 1'80, vezana pa K 2'30 brez poštne.

Pred demisijo grofa Stürgkha. Že pred par dnevi so priobčili hrvatski listi dunajsko brzajvko oficijelnega ogrskega korespondenčnega urada o predstotečem odstopu grofa Stürgkha. Sedaj je do- tično vest pripustila tudi dunajska cenzura in ni jo posnemamo po „Arb. Ztg.“ Vest se glasi: „Go- vorice o demisiji ministrskega predsednika grofa Stürgkha se trdovratno vzdržujejo. Pri tej prilo- žnosti je opozoriti na dejstvo, da je hotel grof Stürgkh že pred vojno demisionirati radi neke očesne bolezni. Vprašanje italijanske univerze pa je povzročilo gotove težkoče, in odstop grofa Stürgkha se zdi biti sedaj verojeten.“ „Arb. Ztg.“ opozarja na dejstvo, da je bil grof Stürgkh v to- rek pri cesarju v avdienci in da je vladar sprejel v sredo viteza Bilinskega, ki se je mudil nad eno uro pri cesarju.

Umrli je včeraj v Škofji Loki gospa Iva na Lavrič roj. Hafnar, soproga trgovca in posest- nika gosp. Leva Lavriča. Pokojnica je bila vzgledna mati, blaga slovenska žena in vneta narodnjakinja, ki si je zlasti za družbo sv. Cirila in Metoda stekla nevenljivih zaslug. Naj v miru počiva!

Umrli je v Zagrebu za vnetjem slepiča c. in kr. poročnik zagrebskega pešpolka Stojan Prešern, star 20 let, najmlajši sin c. kr. višjega geometra v. p. Vincenca Prešerna. Bil je že dvakrat ranjen ob Drini, v tretje je zbolel za vnetjem slepiča, kateremu je podlegel.

† Josip Kotnik. V soboto zvečer je na Stu- dencu umrl nadporočnik Josip Kotnik, star 74 let. Služil je aktivno 12 do 15 let pri domačem polku št. 17 in se leta 1866. udeležil bitke pri Kustoci. V sedemdesetih letih je odložil šaržo in odšel v Ameriko, kjer se je bavil s farmerstvom. V devetdesetih letih se je vrnil v domovino. Tu je obel na umu in živel od tega časa na Stu- dencu. Pokojnikov brat je notar v Komnu in sedaj nadporočnik v Ljubljani, v sorodu z njim pa so rodbine Kotnik na Vrhniki, Majdič v Kranju in Goll na Dunaju. Pogreb je bil v ponedeljek popol- dne ob 4. iz deželne bolnice. Pokojniku blag spo- min!

Dijaška kuhinja. Prispevki od 9. novembra 1914 do vštrevši 19. januarja 1915 cenjenih g. g. darovalcev: Fran. Kušar, nadžupnik v Mengšu

40—; Aleksij Roblek, župan in lekarnar v Radov- ljiči 20—; Franc Crobath star., trgovec 10— in Konrad Pučnik 10— namesto venca na krsto pok. g. R. Sušniku; P. Bohinjec, župnik v Dupliah 5—; Janez Oblak, župnik na Bledu 4—; Fr. Žu- žek, nadinženir v Gradcu 20—; J. Potokar, župnik v Trzinu 3—; prof. dr. Vladimir Herle za „kazen“ 1—; prof. Anton Zupan, nadporočnik v Bos. Brodu 10—; Matija Mrak, dekan v Stari Loki 3—; Janez Meršolj, župnik v Ratečah 3—; žu- panstvo Smlednik 20—; Janez Karlin, župnik v p. Škofja Loka 5—; Karl Čik, župnik v Zab- nici 2—; prispevek kranjskih meščanov za de- cember 10'60; profesorski kolegij za december 7—; župansko Stara Loka 20—; „Ba“ tarok z dne 4/12. 1'28; stavb. svetnik, inženir Boleslav Bloudek od „zvedeniške pristojbine“ 10—; Ervin Burdyk, lekarnar v Škofji 10—; prispevek kranj- skih meščanov za januar 59'60; profesorski kolegij za januar 7—; dr. Fr. Perne, konst. svetnik in prof. v Ljubljani 4—; dr. Franc Kogoj, okr. zdrav- nik na Jesenicah 3—; gdč. Franja in Katinka Ju- govic namesto venca na krsto pok. g. Ed. Roossu 6—; „črni Peter“ v Podbrezjah 1—; I. N. Koceli, trgovec v Škofji Loki 10—; sodna poravnava Kerč Windischer, plača slednji 300—; rodbina Ferd. Sajovic namesto venca na krsto pok. g. Ed. Roossu 10—; Janez Pfajfar, župnik v Javorjah 4—; ga. Gabrijela Žužek v Ljubljani, namesto venca na krsto pok. g. župniku Petelinu 10—, Zadovoljno omizje pri Fanku 4'40. Odbor se vsem cenjenim podpornikom uljudno zahvaljuje in prosi še za nadaljno naklonjenost. —

ZADJNE VESTI.

Manjši boji na Ruskem Poljskem.

V Vzhodni Prusiji je položaj neizpremenjen. Manjši boj vzhodno od Lipna se je končal za nas ugodno. Pri tem je ostalo 100 vjetnikov v naših rokah. V pokrajini zapadno od Visle, severovzho- dno od Borzimowa je naš napad napredoval. Za- padno od Lopuszna, južnozapadno od Konskija smo odbili ruski napad.

Boji na Poljskem in v Galiciji.

Na srednjem Poljskem napreduje prodiranje Nemcev. Fronta se razteza tu nekako ob Pilici proti severu, nato zapogne ob Pilici proti vzhodu do Novega Mjasta, kjer se obrne zopet proti se- veru v smeri na Bolimov in Borzimov ter proti Sohačevu in vzhodno od Bzure do Visle. V okolici Sohačeva so se vršili hujši boji in se je Nemcem

posrečilo tu pridobiti na terenu. Toda o tem urad- no poročilo ne pove ničesar.

Ze približno en teden pa so na črti severno od Visle iz Novogeorgijevska preko Plocka močne ruske čete v ofenzivi. Dne 18. januarja so se vr- šili boji pri Zjechanowu, Radzanovu, Bjesunu ter so te čete v silni ofenzivi prodrle tudi do Serpeca. O manjši uvodni bitki poroča sedaj nemški komu- niki, da se vrši vzhodno od Lipna, severno od Vloclavka, trdnjave Thorn „a desnem bregu Visle.

Kako poteka fronta od izliva Bzure do južno od Lipna ob Visli, uradni komunike ne pove iz taktičnih ozirov.

Smodnišnice in municijske zaloge v Brestilov- skem uničene?

Dunajski listi poročajo preko Krakova, da so v veliki ruski trdnjavi Brestilovsk eksplozivne smodnišnice in municijske zaloge. Atentat je izvr- šil neki poljski ruski vojak, katerega je prevzelo ogorčenje, ko je moral nakladati krogije, namen- jene za obstreljevanje Krakova.

* * *

Pont a Moussonu.

Veliki glavni stan 21. januarja.

Zapadno bojišče. Med obalo in Lysom so se tudi včeraj vršili le artilerijski boji. Strelski jarek, pri Notre Dame de Lorette, ki smo ga bili pred- včerajšnjem osvojili, smo danes ponoči zopet iz- gubili. Severozapadno od Arrasa so nas Franco- zi na obeh straneh ceste Arras-Lille ponovno na- padli, bili pa so odbiti. Južnozapadno od Berry an Bac smo vzeli Francozom dva strelska jarka, ka- tera smo držali kljub živahnim protinapadom. Za- vrnili smo francoske napade na našo pozicijo ju- žno od St. Mihiela. Severozapadno od Pont a Mou- sson se nam je posrečilo zopet zavzeti del nam pred tremi dnevi iztrganih pozicij. Naše čete so pri tem vzele 4 topove ter vjele več sovražnikov. Za ostale pozicije, ki smo jih bili izgubili, se še borimo. V Vogezih severozapadno od Sennheima boji še trajajo.

Izpremembe pri nemškem vojnem ministrstvu.

Nordd. Allg. Ztg. poroča: Vojni minister in šef generalnega štaba vojske pl. Falkenhein je bil na lastno prošnjo od svojega mesta kot vojni minister opro- ščen ter obenem imenovan za generala pehote. Generalmajor Wild v. Hohenborn je bil imenovan za državnega in vojnega ministra ter obenem za generalleutnanta.

Razširjajte naš list.

Med dobrimi najboljši so

Puch - kolesa

Pfaff

šivalni stroji

Ugodne cene in plačilni pogoji.

IGN. VOK

Zaloga šivalnih strojev in dvokoles

LJUBLJANA, SODNA UL. št. 7.

zraven sodnije. 10

Lev Lavrič, javlja v svojem in v imenu svojih otrok ter ostalih sorodnikov, da je njegova predobra žena, gospa

Ivana Lavrič, roj. Hafnar

dne 22. januarja ob 2. uri zjutraj mirno zaspala, previdena s svetotajstvi za umi- rajoče.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v soboto, dne 23. januarja ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Rajnico priporočamo v blag spomin.

V ŠKOFJI LOKI, dne 22. januarja 1915.

Venci se hvaležno odklanjajo.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

Rezervni zaklad nad K 800.000.

brez odbitka rentnega davka.

4 3 0 / 4 0

brez odbitka rentnega davka.

Rezervni zaklad nad K 800.000.

7 52—3

Zobozdravniški in zobotehnični atelje
dr. Edv. Globočnik
okrožni zdravnik in zobozdravnik in
Fr. Holzhaecker
konc. zobotehnik

v Kranju

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovžu,
je slavnemu občinstvu vsak de-
lavni dan od 8. ure zjutraj do 5.
ure popoldne in ob nedeljah do-
poldne na razpolago.

**Spominjajte se
Rdečega križa**

! Nevestam!

**Najstarejša
trgovina**

Ferd. Sajovic

v Kranju
(poprej J. C. Pleiweiss)

! Ženinom!

2 52-4

priporoča za

svojo bogato zalogo

modnega blaga, sukna za ženske obleke, barhenda za bluže in obleke, še-
vijotov, kamgarnov in lodnov, plptna za rjuhe, cvilha za žimnice, satenastih
in pisanih posteljnih odej, kakor tudi vsega drugega manufakturnega blaga.
Volneni robci, pleti, ogrinjalke in pleteni robci najnovejših vzorcev in naj-
bolje kakovosti. Srajce, jopice in hlače za ženske, moške in otroke.

Svilnati robci najnovejših vzorcev.

6 52-4

Najbolje in najceneje se kupi pri trdki

RUDOLF RUS

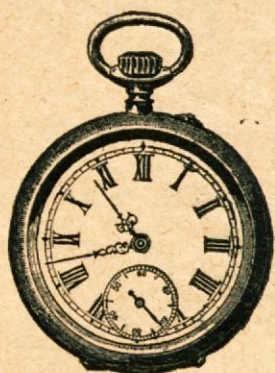
v Kranju (poleg lekarne)

Ustanovljeno leta 1885

**Prva in največja zaloga
ur, zlatnine in srebrnine.**

Ceniki zastonj in poštnine prosti.

Strogo solidna in poštena postrežba.

Suhe gobe

in druge deželne pridelke v vsaki
množini po najvišjih dnevnih cenah
kupuje

M. RANT, KRANJ

trgovina mešanega blaga in deželnih pridelkov

Trboveljski in češki premog.

Restavracija pri kolodvoru

priporoča dobro kuhinjo, pristna vina, češko
budjeviško pivo. Lep senčnat vrt.

5 52-4

**Najbolj varno naložen denar v vsem
političnem kranjskem okraju!**

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

**Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje) nad
352.000 kron!**

Hranilnica posoja na zemljišča po 5 1/2% na leto
in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer
dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača poso-
jilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsa-
kega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1913. je bilo
stanje hranilnih vlog nad

5 milijonov 442 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam
nad 4 milijone kron.

4 1/2 %

brez odbitka rentne-
ga davka, katerega
plačuje hranilnica iz
lastnega. Narasle in
nedvignjene vložne
obresti pripisuje h ka-
pitalu vsakega pol leta
— to je dne 30. junija
in dne 31. decembra
— ne da bi bilo treba
vlagateljem se zgla-
šati radi tega pri hra-
nilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg
lastnega rezervnega zaklada mestna občina
Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso
svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge
res varne, priča zlasti to:

**da vlagajo v to hranilnico tudi so-
dišča denar mladoletnih otrok in
varovancev, ter župnišča cerkveni
denar.**

Ta najstarejši denarni
zavod v **Kranju**

uraduje na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do
4. ure popoldne.

1 12-1